

at være irreligiøs. Der vil snart komme et Atterslag mod denne Kjønndrift-Litteratur, og i dette Atterslag haaber jeg det religiøse Krav vil indtage sin Plads, ikke det religiøse Krav klædt i Statskirkekjole med Pontoppidan i Haanden, men som Kravet om et gudbevæget menneskeligt Liv som Menneskets højeste Lykke.

Der var en Ting i Elisabeth Grundtvigs Foredrag, som ogsaa slog mig ved sin Sandhed, og som stemmer fuldkommen overens med den Erfaring, jeg kan have om den Ting gennem min Hustrus Fortællinger, — og det er, at „Kulturkvindens Natur for Øjeblikket er mindre sanselig end Mandens.“ Det er udisputerligt dette. Hvis vi Mandfolk anede, hvor troskyldig uvidende mange af disse unge Piger gik til Brudeskammen, vilde vi le. Nu gaa de unge Lapse og indbilde sig, at de unge Piger ikke tænke paa andet end Forlovelse og Gifteri og Stævnemøder, mens de ikke offre det en Tanke. Nu puffe de unge Herrer hverandre paa Albuen og tale medlidende om de mange blegsottige Frøkner, der fortæres af Længsel efter dem, mens disse samme Frøkner skyldte ganske andre Ting end Kjærlighedslængsel sin Sygdom. Mens vi paa den ene Side maatte ønske, at de unge Piger gik til deres Ægteskab lidt mere vidende om Naturlivets Hemmeligheder end nu, saa vilde det ogsaa være Synd at ønske den troskyldige Renhed og det ømme Sværmeri, der i Almindelighed omgiver deres Kjærlighedsforhold, af Vejen, brutalt brudt i sønder af raa Hænder, der ville sætte Ægteskabets Lykke bare i Tilfredsstillelsen af Naturdriften, overseende aldeles den Aandens Sympathi og gjensidige Hengivelse, som vi kalde Kjærlighed. Jeg maa erklære mig fuldkommen enig med Elisabeth Grundtvig i, at dette vilde være at opgive det Fremskridt, Civilisationen havde tilkæmpet sig gennem Aarene, og gaa tilbage igjen til Dyrestandpunktet.

Det er en Glæde at se imidlertid, med hvor stor Aabenhed og Frimodighed disse Spørgsmaal nu diskuteres. Det tyder paa sundere og renere Tilstande. Jeg erindrer, at, da jeg første Gang kom fra Amerika og var om at udgive mine amerikanske Foredrag, saa havde jeg et Afsnit der om, hvad jeg hørte og oplevede paa et Møde i Boston af Foreningen for „fri Kjærlighed.“ For Sikkerheds Skyld læste jeg højt det Afsnit for en privat Cirkel af Kvinder, baade gifte og ugifte, og